

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТРЕНЕРА

для здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності А7 Фізична культура і спорт
ОПП «Тренерська діяльність в обраному виді спорту»

Національний університет фізичного виховання і спорту України

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТРЕНЕРА

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності **A7 Фізична культура і спорт**
освітньо-професійної програми
«Тренерська діяльність в обраному виді спорту»

КИЇВ – 2026

УДК 796.071.4

Затверджено на засіданні кафедри спортивних ігор (протокол № 10 від 18.02.2026 р.) та рекомендовано вченою радою тренерського факультету НУФВСУ (протокол № 6 від 19.02.2026 р.).

Автори:

Шутова С. Є. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри спортивних ігор Національного університету фізичного виховання і спорту України

Прокопенко А. О. – доктор філософії, старший викладач кафедри спортивних ігор Національного університету фізичного виховання і спорту України

Рецензенти:

Мітова О. О. – доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, завідувач кафедри спортивних ігор Навчально-наукового інституту «Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту» Українського державного університету науки і технологій

Веселова В. В. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри технологій оздоровлення та фізкультурно-спортивної реабілітації Державного податкового університету, член Виконкому Відділення НОК України в Київській області

Методичні рекомендації «Професійна діяльність тренера» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності А7 Фізична культура і спорт освітньо-професійної програми «Тренерська діяльність в обраному виді спорту»: [Електронний ресурс] / С. Є. Шутова, А. О. Прокопенко. Київ : НУФВСУ, 2026. 30 с.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що навчаються на денній та заочній формах здобуття вищої освіти за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт освітньо-професійної програми «Тренерська діяльність в обраному виді спорту» та спрямовані на ознайомлення із функціональними обов'язками тренера та правовими засадами тренерської діяльності в обраному виді спорту.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	8
1. КВАЛІФІКАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОФЕСІЇ ТРЕНЕРА	9
2. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОBOB'ЯЗКИ ТРЕНЕРА-ВИКЛАДАЧА	16
3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОЇ І СПОРТИВНОЇ РОБОТИ ТРЕНЕРА-ВИКЛАДАЧА	21
4. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ПОЗАШКІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	26
5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРА В ОБРАНОМУ ВИДІ СПОРТУ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33

ПЕРЕДМОВА

У сучасному світі дедалі більшого значення набуває освіта та її вплив на соціальний і науково-технічний розвиток суспільства. Це в повній мірі стосується й сфери фізичної культури та спорту. Інтенсифікація спорту на основі науково-технічних досягнень, зростання його ролі та суспільної значущості зумовило посилення вимог до професійної підготовки таких спеціалістів, як тренери.

Головним завданням закладів вищої освіти є забезпечення ринку праці компетентними та конкурентоспроможними фахівцями, які здатні ефективно виконувати професійні обов'язки в складних економічних і соціокультурних реаліях українського суспільства. Інтеграція до загальноєвропейського освітнього простору України, у поєднанні з глобалізацією та професіоналізацією сучасного спорту, висувають нові вимоги до рівня підготовки українських фахівців у сфері фізичної культури та спорту.

Сучасний етап розвитку сфери фізичної культури і спорту підкреслює значущість формування професійної компетентності фахівців. Професійна діяльність тренера сьогодні виходить далеко за межі простої передачі технічних навичок чи контролю за фізичними навантаженнями. Це багатогранний психолого-педагогічний процес, що потребує від фахівця високого рівня навичок різних сфер знань, які можуть дозволити багаторічно, протягом кожного року, спеціально організовувати процес виховання, навчання, розвитку, підвищення функціональних можливостей спортсменів, враховуючи показники гігієнічного режиму, наукового, лікарського і педагогічного контролю, матеріально-фінансові умови, тощо.

Успішність роботи тренера насамперед залежить від рівня його сучасних знань і практичних умінь, зокрема соціокультурних, психолого-педагогічних, медико-біологічних та фахових. Соціокультурні знання формують теоретичне підґрунтя світогляду спеціаліста та слугують методологічною основою його професійної діяльності. Психолого-педагогічні знання визначають суть

професійної підготовки тренера. Висока педагогічна майстерність тренера базується на сформованих педагогічних здібностях, якими є психічні властивості особистості, що забезпечують ефективність його професійної діяльності. Для ефективного впливу на поведінку спортсмена, наставник має вміти тонко відчувати й розуміти його внутрішній світ, що неможливо без ґрунтовного знання психології особистості.

Опанування дисциплін медико-біологічного циклу - анатомії, біомеханіки, фізіології, гігієни, лікарського контролю та лікувальної фізичної культури - є обов'язковою складовою структури професійних знань тренера. Саме ці знання дають змогу фахівцеві цілеспрямовано й обґрунтовано впливати фізичними вправами на різні органи та системи організму вихованців, ураховуючи їхні вікові та статеві особливості.

Керування підготовкою спортсменів передбачає постійне вирішення тренером спортивно-педагогічних завдань, в тому числі й виховного характеру, а саме: за змістом - завдання морального, розумового, естетичного та фізичного виховання, професійно-трудової спрямованості та спортивного вдосконалення; за ступенем складності - завдання приватного характеру та складніші (більш загального характеру); з тимчасової основи - завдання стратегічні, зумовлені перспективами у майбутньому; тактичні, що визначаються середніми перспективами; оперативні, що визначаються близькою перспективою та диктуються конкретною ситуацією; за характером спільності - завдання, звернені до команди, до окремої особи спортсмена; за ступенем виразності - завдання, що вимагають вирішення у звичайних та екстремальних умовах. Виховна функція тренера є пронизливою та провідною в його багатокomпонентній професійній діяльності.

Таким чином, професійну діяльність тренера слід розглядати як синтез його особистісних якостей та фахових знань, що реалізуються через індивідуальний стиль діяльності.

Отже, сучасні вимоги до професійної діяльності тренера зумовлюють необхідність ґрунтовної, багатокomпонентної підготовки, що поєднує високий рівень фахових знань, розвинені педагогічні здібності, психологічну компетентність і відповідальність за безпеку та гармонійний розвиток спортсменів. Успішна реалізація тренером своїх функцій можлива лише за умови чіткого розуміння кваліфікаційних характеристик професії, усвідомлення змісту функціональних обов'язків, особливостей організації навчально-тренувального процесу та дотримання нормативно-правових засад професійної діяльності.

Саме тому, запропоновані методичні рекомендації спрямовані на систематизацію знань щодо функціональних обов'язків тренера-викладача, організації навчально-тренувальної й спортивної роботи, забезпечення охорони праці та безпеки життєдіяльності, а також ознайомлення з чинною нормативно-правовою базою у сфері обраного виду спорту. Їх опрацювання сприятиме формуванню професійної компетентності майбутніх і практикуючих тренерів, підвищенню якості їхньої діяльності та забезпеченню ефективного розвитку фізичної культури і спорту в сучасних умовах.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Тренер з виду спорту – здійснює управління технічною, тактичною і фізичною підготовкою спортсменів, розвитком функціональних можливостей організму, формуванням особистості та вихованням спортсменів, досягненням спортивних (змагальних) результатів в специфічних умовах конкретного виду спорту за напрямками: дитячого спорту, дитячо-юнацького спорту, резервного спорту, спорту вищих досягнень, професійного спорту, спорту ветеранів фізичної культури і спорту, спорту ветеранів війни, олімпійського спорту, неолімпійського спорту, службово-прикладного та військово-прикладного спорту, спорту осіб з інвалідністю та адаптивного спорту - як зазначається у професійному стандарті «Тренер з виду спорту».

Згідно із визначеною в освітньо-професійній програмі «Тренерська діяльність в обраному виді спорту» придатністю до працевлаштування, випускники НУФВСУ спроможні обіймати посади, кваліфікаційні вимоги яких передбачають наявність кваліфікації бакалавра фізичної культури і спорту за спеціалізацією «Тренерська діяльність в обраному виді спорту», у суб'єктах господарювання, що здійснюють такі види економічної діяльності (за Класифікатором видів економічної діяльності ДК 009:2010):

85.51 Освіта у сфері спорту та відпочинку;

93.11 Функціонування спортивних споруд;

93.12 Діяльність спортивних клубів;

93.19 Інша діяльність у сфері спорту.

Випускники НУФВСУ можуть займати, зокрема, такі первинні посади (за Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»):

3475 – тренер з виду спорту (федерації, збірної чи клубної команди, спортивної школи і т. ін.);

3475 – тренер-викладач з виду спорту (спортивної школи, секції і т. ін.).

1. КВАЛІФІКАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОФЕСІЇ ТРЕНЕРА

Кваліфікаційні характеристики професії тренера визначено Наказом Міністерства молоді та спорту України від 28.10.2016 № 4080 «Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників сфери фізичної культури і спорту. Випуск 85 "Спортивна діяльність"».

ГОЛОВНИЙ ТРЕНЕР КОМАНДИ (ЗБІРНОЇ, КЛУБНОЇ)

Завдання та обов'язки. Розробляє цільові комплексні програми підготовки спортсменів збірної команди з виду спорту, перспективні плани підготовки спортсменів національних збірних команд, календарний план фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів з виду спорту на відповідний рік, систему відбору на конкурсній основі найбільш підготовлених спортсменів до складу збірної команди з виду спорту. Комплектує склад збірної команди та штатної команди з виду спорту. Бере участь у комплектуванні складу національних збірних команд різних вікових груп для участі в офіційних міжнародних змаганнях. Готує безпосередньо та забезпечує участь спортсменів збірної команди з виду спорту у офіційних міжнародних змаганнях, несе відповідальність за результати їх виступів. Організує та контролює роботу штатної команди з виду спорту. Співпрацює з комплексними науковими групами, забезпечує впровадження новітніх технологій та сучасних методик у процес підготовки спортсменів. Контролює виконання та коригування індивідуальних планів підготовки спортсменів. Формує запит щодо матеріально-технічного забезпечення збірної команди, у тому числі щодо придбання спортивної форми загального та спеціального призначення, необхідного спортивного інвентарю і обладнання та його розподіл в установленому порядку серед спортсменів збірної команди. Бере участь у формуванні пропозицій щодо медико-біологічного забезпечення збірної команди з виду спорту. Відповідає за життя і здоров'я спортсменів. Сприяє зміцненню морально-психологічного стану спортсменів та формуванню позитивного психологічного клімату в збірній

команді. Здійснює контроль за дотриманням спортсменами та тренерами вимог антидопінгового законодавства.

Повинен знати: Конституцію України; Закони України "Про фізичну культуру і спорт", "Про антидопінговий контроль у спорті"; інші нормативно-правові акти, які застосовуються у сфері фізичної культури і спорту; профіль, спеціалізацію й особливості структури штатної національної збірної команди; новітні технології та сучасні методики спортивного тренування; установчі документи міжнародної та всеукраїнської федерацій; правила спортивних змагань з виду спорту; основні організаційні засади навчально-тренувальної наукової та лікувально-профілактичної роботи у спортивній команді; перспективи, вітчизняні і світові тенденції соціального розвитку сфери; кадрові ресурси виду спорту; особливості розроблення та виконання програм розвитку виду спорту; ринкові методи управління; податкове та екологічне законодавство; порядок укладення і виконання договорів; вітчизняні і зарубіжні досягнення науки та технологій у відповідному виді спорту; досвід завоювання передових позицій на світовому рівні; основи економіки, менеджменту, маркетингу, новітні технології та сучасні методики спортивного тренування; правила спортивних змагань з виду спорту; етику ділового спілкування та ведення переговорів; трудове законодавство; державну мову.

Кваліфікаційні вимоги. Вища освіта першого або другого рівня за ступенем бакалавра або магістра та спеціальністю відповідної галузі знань. Стаж роботи на тренерських посадах з виду спорту не менше 5 років.

ДЕРЖАВНИЙ ТРЕНЕР З ВИДУ СПОРТУ (ЗБІРНОЇ)

Завдання та обов'язки. Вивчає та аналізує стан розвитку виду (видів) спорту в Україні та на світовому рівні. Організує, забезпечує та контролює в межах повноважень розвиток в Україні відповідної інфраструктури виду (видів) спорту, у тому числі дитячо-юнацького та резервного спорту. Розробляє та реалізує заходи, передбачені програмами розвитку виду (видів) спорту, цільовими програмами підготовки спортсменів до участі у офіційних

міжнародних змаганнях. Координує складання Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів України з виду (видів) спорту на відповідний рік та забезпечує його виконання. Готує документи, що регламентують організацію та проведення в Україні спортивних заходів. Координує комплектування національних збірних команд основного складу та складу спортсменів різних вікових груп, офіційних делегацій національних збірних команд для участі в офіційних міжнародних змаганнях, формування штатної команди, роботу тренерів та інших фахівців штатної команди, контролює виконання ними посадових обов'язків. Співпрацює з комплексною науковою групою. Бере участь у розробці системи відбору на конкурсній основі найбільш підготовлених спортсменів до складу національної збірної команди з виду спорту для їх участі в основних міжнародних змаганнях та контролює її дотримання. Забезпечує співпрацю всеукраїнської федерації з виду спорту із структурними підрозділами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері фізичної культури і спорту, підприємствами, установами, організаціями, що належать до сфери управління цього органу. Організує заходи щодо підвищення кваліфікації тренерів з виду спорту та тренерів штатної команди. Контролює дотримання спортсменами та тренерами вимог антидопінгового законодавства. Формує пропозиції щодо матеріально-технічного забезпечення національної збірної команди, у тому числі придбання спортивної форми загального та спеціального призначення, необхідного спортивного інвентарю та обладнання. Безпосередньо координує процес та вживає відповідних заходів щодо організаційного забезпечення підготовки спортсменів до участі у міжнародних змаганнях, включених до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України з виду (видів) спорту на відповідний рік.

Повинен знати: Конституцію України; Закони України "Про фізичну культуру і спорт", "Про антидопінговий контроль у спорті"; інші нормативно-правові акти, які застосовуються у сфері фізичної культури і спорту; профіль, спеціалізацію й особливості структури штатної національної збірної команди;

перспективи, вітчизняні і світові тенденції соціального розвитку сфери фізичної культури і спорту; кадрові ресурси виду спорту; особливості розроблення та виконання програм розвитку виду спорту; ринкові методи управління; порядок укладення і виконання договорів; вітчизняні і зарубіжні досягнення науки та технології у відповідному виді спорту; досвід завоювання передових позицій на світовому рівні; податкове та екологічне законодавство; основи економіки, менеджменту, маркетингу; новітні технології та сучасні методики спортивного тренування; правила спортивних змагань з виду спорту; основні організаційні засади навчально-тренувальної, наукової та лікувально-профілактичної роботи у спортивній команді; етику ділового спілкування та ведення переговорів; трудове законодавство; державну мову.

Кваліфікаційні вимоги. Вища освіта першого або другого рівня за ступенем бакалавра або магістра та спеціальністю відповідної галузі знань. Стаж роботи на керівних посадах нижчого рівня у сфері фізичної культури і спорту не менше 5 років.

ТРЕНЕР-ВИКЛАДАЧ З ВИДУ СПОРТУ (СПОРТИВНОЇ ШКОЛИ, СЕКЦІЇ І Т. ІН.)

Завдання та обов'язки. Виконує посадові обов'язки згідно з положенням про заклад з урахуванням специфіки організації навчально-тренувального та змагального процесу. Здійснює навчально-тренувальний процес відповідно до вимог навчальних програм з видів спорту. Розробляє річні, поточні та індивідуальні плани підготовки, веде систематичний облік, аналіз, узагальнює результати своєї роботи з вихованцями, використовує в діяльності ефективні методи спортивної підготовки та оздоровлення вихованців. Формує у вихованців вміння і навички з різних напрямів навчально-тренувальної та спортивної роботи диференційовано з урахуванням їх індивідуальних можливостей, інтересів, схильностей. Сприяє розвитку фізичних якостей відповідно до задатків та запитів вихованців. Контролює своєчасність та повноту проходження вихованцями медичного обстеження в установленому порядку. Здійснює відбір

та орієнтує перспективних дітей і підлітків для подальшого удосконалення спортивного результату. Здійснює контроль за додержанням вихованцями норм морально-етичної поведінки. Реалізує вимоги, що регламентують організацію навчально-тренувального процесу. Контролює та несе відповідальність за додержання норм антидопінгового та санітарно-гігієнічного законодавства, пропагує здоровий спосіб життя. Підвищує професійний рівень. Сприяє особистим прикладом і настановами вихованню поваги до державної символіки, принципів загальнолюдської моралі. Додержується вимог статуту спортивної школи, виконує правила внутрішнього трудового розпорядку та посадові обов'язки. Бере участь у роботі тренерської ради спортивної школи.

Старший тренер-викладач виконує обов'язки, визначені для тренерів-викладачів, здійснює контроль за діяльністю тренерів-викладачів (тренерів) з виду спорту, несе відповідальність за організацію навчально-тренувального процесу, комплектування та проведення тренерських рад, організацію заходів з підвищення кваліфікації тренерів-викладачів (тренерів), за результати виступів спортсменів на змаганнях, здійснює контроль та несе відповідальність за додержання норм антидопінгового законодавства.

Повинен знати: Конституцію України; Закони України "Про фізичну культуру і спорт", "Про антидопінговий контроль у спорті"; нормативно-правові акти, які застосовуються у сфері фізичної культури і спорту; нормативно-правові акти з питань охорони здоров'я, охорони праці; основи методики спортивного тренування; особливості навчально-тренувальної, виховної, наукової та лікувально-профілактичної роботи; новітні технології та сучасну методику спортивного тренування; правила спортивних змагань з виду спорту; основні організаційні засади навчально-тренувальної, виховної роботи у команді; правила внутрішнього трудового розпорядку; правила і норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Вища освіта першого або другого рівня за ступенем бакалавра або магістра та спеціальністю відповідної галузі знань. Без вимог до стажу роботи.

ТРЕНЕР З ВИДУ СПОРТУ (ФЕДЕРАЦІЇ, ЗБІРНОЇ ЧИ КЛУБНОЇ КОМАНДИ, СПОРТИВНОЇ ШКОЛИ І Т. ІН.)

Завдання та обов'язки. Організовує та проводить навчально-тренувальний процес на етапах спеціалізованої базової підготовки та підготовки вищих досягнень з оптимальною кількістю перспективних спортсменів для забезпечення досягнення ними високих спортивних результатів на змаганнях міжнародного та всеукраїнського рівня, виконання високих кваліфікаційних нормативів, підготовки резерву до національних збірних команд України з видів спорту. Працює за навчальними програмами з видів спорту. Розробляє індивідуальні, поточні, річні плани підготовки. Веде облік, аналізує та узагальнює спортивні результати спортсменів, виконання ними тренувальних навантажень, результати тестування, використовує ефективні методи спортивної підготовки та оздоровлення вихованців. Удосконалює форми та методи організації навчально-тренувального процесу зі спортсменами високої кваліфікації, застосовує у проведенні тренувань досвід роботи зі створення програм покращення результативності спортсменів. Здійснює контроль за станом здоров'я, проходженням диспансерного обстеження, запобігає вживанню спортсменами заборонених препаратів та методів. Веде встановлену документацію (журнали, плани роботи тощо). Володіє теоретичними, практичними знаннями щодо навчально-тренувального процесу, методикою тренування із застосуванням технічних засобів з підготовки спортсменів високої кваліфікації. Підвищує професійний рівень, сприяє особистим прикладом і настановами вихованню поваги до державної символіки, принципів загальнолюдської моралі, виконує правила внутрішнього трудового розпорядку та посадові обов'язки, накази і розпорядження керівництва. Бере участь у засіданнях тренерської ради, методичних об'єднаннях, нарадах, зборах, у заходах щодо організації навчально-тренувальної та спортивної роботи, науково-методичних конференціях, семінарах. Дотримується вимог антидопінгового законодавства. Несе персональну відповідальність за рівень спортивних

досягнень спортсменів на спортивних змаганнях всеукраїнського та міжнародного рівнів.

Старший тренер виконує обов'язки, визначені для тренерів, здійснює контроль за діяльністю тренерів з виду спорту, несе відповідальність за організацію навчально-тренувального процесу, пов'язаного з підготовкою спортсменів до змагань, комплектування та проведення тренерських рад, організацію заходів з підвищення кваліфікації тренерів і за результати виступів спортсменів на змаганнях та здійснює контроль і несе відповідальність за додержання норм та вимог антидопінгового законодавства.

Повинен знати: Конституцію України; Закони України "Про фізичну культуру і спорт", "Про антидопінговий контроль у спорті", "Про запобігання корупції", "Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань"; нормативно-правові акти, які застосовуються у сфері фізичної культури і спорту; нормативно-правові акти з питань охорони здоров'я, охорони праці; основи методики спортивного тренування; вимоги до навчально-тренувальної, виховної, наукової та лікувально-профілактичної роботи; правила спортивних змагань з видів спорту; методичні та інші керівні матеріали з питань навчально-спортивної роботи, перспектив і напрямів розвитку фізичної культури і спорту в країні; методичні та інші матеріали з питань профілактичної роз'яснювальної роботи щодо недопущення використання заборонених речовин та методів в спорті, порушення правил міжнародної спортивної федерації з виду спорту.

Кваліфікаційні вимоги.

Тренер школи вищої спортивної майстерності: вища освіта першого або другого рівня за ступенем бакалавра або магістра та спеціальністю відповідної галузі знань. Стаж роботи на посаді тренера в установах, закладах та організаціях фізкультурно-спортивної спрямованості не менше 2 років, наявність вищої або першої кваліфікаційної категорії з виду спорту, присвоєної в установленому порядку.

Тренер центру олімпійської підготовки: вища освіта першого або другого рівня за ступенем бакалавра або магістра та спеціальністю відповідної галузі знань. Стаж роботи на посаді тренера (тренера-викладача) в установах, закладах та організаціях фізкультурно-спортивної спрямованості не менше 2 років.

2. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОBOB'ЯЗКИ ТРЕНЕРА-ВИКЛАДАЧА

Права та обов'язки тренера-викладача як учасника навчально-тренувальної та спортивної роботи в спортивній школі встановлено Положенням про дитячо-юнацьку спортивну школу, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 993 {Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 549 від 24.07.2013, № 601 від 19.08.2015, № 248 від 30.03.2016, № 943 від 30.11.2016, № 568 від 11.07.2018, № 707 від 14.08.2019, № 1159 від 25.11.2020, № 820 від 14.07.2025, № 1229 від 01.10.2025, № 1495 від 19.11.2025, № 1729 від 24.12.2025}.

Тренером-викладачем спортивної школи може бути особа, яка має високі моральні якості, ступінь вищої освіти бакалавра чи магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста за відповідними спеціальностями) за спеціальністю фізична культура і спорт або за предметною спеціальністю середня освіта (фізична культура), або освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра, освітній ступінь молодшого бакалавра (освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста за відповідними спеціальностями), або є здобувачем вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю фізична культура і спорт четвертого року навчання.

Тренери-викладачі ДЮСШ мають право на:

– внесення керівництву спортивної школи та органам виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту пропозицій щодо поліпшення навчально-тренувального та виховного процесу, подання на розгляд керівництву спортивної школи і тренерської ради пропозицій щодо заохочення вихованців,

застосування стягнень до осіб, які порушують правила (інструкції) внутрішнього трудового розпорядку спортивної школи та посадові інструкції;

- участь у роботі методичних об'єднань, нарад, зборів, інших органів самоврядування спортивної школи, у заходах, пов'язаних з організацією спортивної роботи;
- підвищення кваліфікації за рахунок коштів спортивної школи та інших джерел;
- вибір науково та методично-обґрунтованих форм, методів і засобів навчально-тренувальної та спортивної роботи;
- захист професійної честі та гідності відповідно до законодавства;
- моральне і матеріальне заохочення за досягнення значних результатів у виконанні покладених на них завдань;
- забезпечення в установленому порядку спортивною формою і спортивним взуттям виходячи з фінансових можливостей спортивної школи, індивідуальним інвентарем для проведення навчально-тренувальної та спортивної роботи;
- безпечні та нешкідливі для здоров'я умови.

Тренери-викладачі ДЮСШ зобов'язані:

- користуватися в роботі навчальними програмами з видів спорту;
- навчати вихованців, формувати у них вміння і навички з різних напрямів навчально-тренувальної та спортивної роботи диференційовано з урахуванням індивідуальних можливостей, інтересів, схильностей вихованців;
- сприяти розвитку фізичних якостей відповідно до задатків та запитів вихованців, а також збереженню здоров'я;
- здійснювати контроль за додержанням вихованцями норм морально-етичної поведінки, дотримуватися вимог документів, що регламентують організацію навчально-тренувальної роботи;
- додержуватись етики, поважати гідність вихованців, захищати їх від будь-яких форм фізичного, психічного насильства;

- здійснювати контроль та нести відповідальність за додержанням норм антидопінгового законодавства;
- берегти здоров'я вихованців, пропагувати здоровий спосіб життя, не допускати до навчально-тренувальної та спортивної роботи вихованців, які не пройшли медичне обстеження в установленому порядку;
- постійно підвищувати свій професійний рівень знань, загальну культуру;
- вести документацію з питань виконання посадових обов'язків (журнали, плани роботи тощо);
- сприяти особистим прикладом і настановами вихованню поваги до державної символіки, принципів загальнолюдської моралі;
- проходити щороку в установленому порядку медичне обстеження;
- додержуватися вимог статуту спортивної школи, виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку та посадові обов'язки, накази і розпорядження керівництва спортивної школи;
- брати участь у роботі тренерської ради спортивної школи;
- додержуватися норм санітарно-гігієнічного та антидопінгового законодавства під час проведення навчально-тренувальних занять і спортивної роботи.

Тренери-викладачі працюють відповідно до розкладу занять, затвердженого директором спортивної школи.

Обсяг навантаження тренерів-викладачів визначається згідно з тарифікаційним списком, який затверджується в установленому порядку.

Оплата праці тренерів-викладачів здійснюється відповідно до умов, затверджених в установленому порядку Мінмолодьспортом за погодженням з Мінфіном.

Перерозподіл або зміна навантаження тренера-викладача протягом навчального року здійснюється директором спортивної школи у разі виникнення обґрунтованої потреби з додержанням вимог законодавства про працю.

Тренери-викладачі можуть утворювати бригади з окремого виду спорту. Склад бригади та регламент її роботи затверджує директор спортивної школи на підставі відповідного рішення тренерської ради спортивної школи.

Тренери-викладачі спортивної школи організовують і здійснюють навчально-тренувальну та спортивну роботу, несуть відповідальність перед директором за її результати та підлягають атестуванню один раз на чотири роки в порядку, визначеному Мінмолодьспортом.

Права та обов'язки тренера-викладача, як учасника навчально-тренувальної та спортивної роботи в ШВСМ, встановлено Положенням про школу вищої спортивної майстерності {Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства молоді та спорту № 3734 від 06.09.2017, № 7082 від 13.11.2023, № 7014 від 08.11.2024, № 4212 від 03.07.2025}.

Тренером-викладачем ШВСМ може бути особа, яка має вищу освіту за спеціальністю фізична культура і спорт усіх ступенів, за винятком ступеня «молодший бакалавр», та вищу або першу кваліфікаційну категорію. В ігрових видах спорту дозволяється наявність другої кваліфікаційної категорії.

Тренери-викладачі ШВСМ мають право на:

- внесення керівництву ШВСМ та, у разі потреби, засновнику (власнику) або уповноваженому ним органу пропозицій щодо поліпшення навчально-тренувального процесу, подання на розгляд керівництву ШВСМ і тренерської ради пропозицій щодо заохочення спортсменів, застосування відповідних заходів до осіб, які порушують внутрішній трудовий розпорядок ШВСМ;
- участь у заходах, пов'язаних з організацією навчально-тренувального процесу та спортивної роботи;
- організацію спільно з медичними працівниками відновлювальних заходів;
- підвищення кваліфікації за рахунок коштів ШВСМ за умови передбачення відповідних видатків у кошторисі ШВСМ, інших джерел;
- вибір науково та методично-обґрунтованих форм, методів і засобів навчально-тренувальної та спортивної роботи;

- захист професійної честі та гідності відповідно до чинного законодавства;
- моральне та матеріальне заохочення за досягнення значних результатів у виконанні покладених на них завдань;
- забезпечення в установленому порядку спортивною формою і спортивним взуттям, індивідуальним інвентарем для проведення навчально-тренувальної та спортивної роботи, виходячи із фінансових можливостей ШВСМ та за умови передбачення відповідних видатків у кошторисі ШВСМ;
- безпечні та нешкідливі для здоров'я умови праці.

Тренери-викладачі ШВСМ зобов'язані:

- брати участь у відборі перспективних учнів-спортсменів;
- здійснювати навчально-тренувальний процес із учнями-спортсменами із застосуванням навчальних програм з видів спорту, ефективних форм та методів тренування;
- брати участь у складанні календарних планів спортивно-масових заходів ШВСМ на відповідний рік;
- здійснювати контроль за додержанням спортсменами норм морально-етичної поведінки;
- додержуватись етики, поважати гідність учнів-спортсменів, захищати їх від будь-яких форм фізичного та психічного насильства;
- здійснювати контроль та відповідати за додержання норм антидопінгового законодавства;
- берегти здоров'я учнів-спортсменів, пропагувати здоровий спосіб життя, не допускати до навчально-тренувальної та спортивної роботи спортсменів, які не пройшли медичне обстеження в установленому порядку;
- постійно підвищувати свій професійний рівень знань шляхом проходження курсів підвищення кваліфікації один раз на 5 років;
- вести документацію з питань виконання посадових обов'язків (журнали, плани роботи тощо);

- сприяти особистим прикладом і настановами вихованню поваги до державної символіки, принципів загальнолюдської моралі;
- проходити щороку в установленому порядку медичне обстеження;
- дотримуватися вимог статуту ШВСМ, виконувати посадові обов'язки, накази і розпорядження керівництва ШВСМ та дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;
- брати участь у роботі тренерської ради ШВСМ;
- дотримуватися норм санітарно-гігієнічного та антидопінгового законодавства під час проведення навчально-тренувальних занять та змагань;
- бути відповідальними за результати своєї роботи з підготовки учнів-спортсменів високого класу.

Зміна навантаження тренера-викладача протягом навчального року здійснюється директором ШВСМ у разі виникнення обґрунтованої потреби та виходячи з фінансових можливостей ШВСМ з дотриманням вимог законодавства про працю.

Тренери-викладачі можуть утворювати бригади з окремого виду спорту. Склад бригади та регламент її роботи затверджує директор ШВСМ на підставі заяв тренерів-викладачів та відповідного рішення тренерської ради ШВСМ.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОЇ І СПОРТИВНОЇ РОБОТИ ТРЕНЕРА-ВИКЛАДАЧА

Основними формами навчально-тренувальної роботи ДЮСШ є групові навчально-тренувальні заняття, тренування за індивідуальними планами, виховні заходи, медико-відновні заходи, навчально-тренувальні збори, практика суддівства спортивних змагань.

Основною формою спортивної роботи є участь вихованців у спортивних змаганнях різного рівня.

Навчальний рік у спортивній школі починається з 1 вересня. Річний навчальний план для кожної групи розраховується на 52 тижні.

Тривалість навчальної години в спортивній школі становить 45 хвилин. Тривалість одного навчально-тренувального заняття не може перевищувати:

- у групах початкової та фізкультурно-реабілітаційної підготовки - двох навчальних годин;
- у групах базової підготовки першого - третього років навчання - трьох навчальних годин;
- у групах базової підготовки четвертого - п'ятого років навчання, спеціалізованої підготовки та підготовки до вищої спортивної майстерності - чотирьох навчальних годин.

Норми тижневого режиму навчально-тренувальної роботи і наповнюваності груп відділень з *олімпійських видів спорту* комплексних дитячо-юнацьких спортивних шкіл, дитячо-юнацьких спортивних шкіл з видів спорту, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву визначаються згідно з додатком 1 до цього Порядку наповнюваності груп відділень з видів спорту і тижневого режиму навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

Норми тижневого режиму навчально-тренувальної роботи і наповнюваності груп відділень з *неолімпійських видів спорту* комплексних дитячо-юнацьких спортивних шкіл, дитячо-юнацьких спортивних шкіл з видів спорту визначаються згідно з додатком 2 до цього Порядку наповнюваності груп відділень з видів спорту і тижневого режиму навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

Норми тижневого режиму навчально-тренувальної роботи та наповнюваності груп відділень з *видів спорту осіб з інвалідністю* дитячо-юнацьких спортивних шкіл для осіб з інвалідністю, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл для осіб з інвалідністю паралімпійського та дефлімпійського резерву, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, де є відділення (спортсмени) з видів спорту осіб з інвалідністю, визначаються згідно з додатком 3 до цього Порядку наповнюваності груп відділень з видів спорту і тижневого режиму навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

У спортивних школах, які мають у своїй структурі відділення з видів спорту, що знаходяться в населених пунктах сільської та гірської місцевості, та спортивних школах, що знаходяться в населених пунктах сільської та гірської місцевості, при здійсненні набору до груп початкової підготовки кількість вихованців може бути менше до 50 % від встановлених норм.

Для організації навчально-тренувальної і спортивної роботи ДЮСШ, в якій приймає участь тренер-викладач, використовуються наступні документи:

1. Річний план роботи, який включає аналіз роботи за минулий рік та розділи організаційної, виховної, навчально-тренувальної, спортивної, методичної, фінансово-господарської роботи, підвищення кваліфікації, роботи із загальноосвітніми навчальними закладами, медичного забезпечення, роботи з батьками, внутрішнього шкільного контролю.
2. Календарний план змагань та навчально-тренувальних зборів.
3. Тарифікаційний список тренерів-викладачів.
4. План комплектування.
5. Особисті картки спортсменів, особисті картки тренерів-викладачів
6. Заяви вихованців.
7. Списки навчальних груп.
8. Книгу обліку і видачі свідоцтв про закінчення спортивної школи.
9. Протоколи засідань тренерської ради.
10. Розклад занять.
11. Навчальні програми з видів спорту, затверджені Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту.
12. Річні статистичні звіти за встановленою формою.
13. Індивідуальні плани підготовки вихованців на етапах спеціалізованої базової підготовки та підготовки до вищих досягнень; навчально-тренувальні плани для груп початкової підготовки та попередньої базової підготовки.
14. Протоколи здачі вимог вихованцями спортивної школи.

15. Книгу обліку виступу на змаганнях (протоколи змагань, виписки з протоколів).
16. Книгу обліку розрядників та присвоєння спортивних звань.
17. Журнали обліку роботи кожної навчальної групи.
18. Журнал реєстрації інструктажів з техніки безпеки під час навчально-тренувальної та змагальної роботи з вихованцями.

Навчально-тренувальний процес ШВСМ здійснюється тренерами-викладачами на основі методики тренування з широким застосуванням технічних засобів навчання, відновлювальних заходів і будується на базі поєднання учнями-спортсменами тренувальної та змагальної діяльності.

Основними формами навчально-тренувального процесу є проведення постійно діючих навчально-тренувальних зборів тривалістю до 250 днів на рік, навчально-тренувальні заняття, тренування за індивідуальними планами, теоретичні та методичні заняття, медичне обстеження, відновлювальні заходи, участь у відповідних спортивних змаганнях тощо.

З числа спортсменів постійного складу комплектуються такі групи:

- групи спортивного удосконалення - з числа учнів-спортсменів, які тренуються на етапах спеціальної базової підготовки та підготовки до вищих досягнень;
- групи вищої спортивної майстерності - з числа учнів-спортсменів, які тренуються на етапах максимальної реалізації індивідуальних можливостей, збереження вищої спортивної майстерності, поступового зниження досягнень.

Норми тижневого режиму навчально-тренувальної роботи груп на етапах підготовки учнів-спортсменів визначаються згідно з додатком 1 до Положення.

За наявності у складі групи учнів-спортсменів, які входять до складу національної збірної команди з визнаних в Україні олімпійських видів спорту (основний, кандидат або резерв), затвердженого наказом Мінмолодьспорту, тижневий режим навчально-тренувальної роботи на етапах підготовки може бути збільшено до 36 годин.

Норми наповнюваності груп відділень з видів спорту ШВСМ, мінімальний вік та результативні показники учнів-спортсменів визначаються згідно з додатком 2 до Положення.

Навчально-тренувальний процес проводиться згідно з розкладом занять (тренувань), що складається адміністрацією ШВСМ за поданням тренера-викладача з урахуванням встановлення сприятливішого режиму тренувань, відпочинку чи навчання учнів-спортсменів і затверджується директором ШВСМ.

Навчально-тренувальний процес спортивної підготовки в ШВСМ починається 01 січня і триває протягом року.

Для організації навчально-тренувальної і спортивної роботи ШВСМ, в якій приймає участь тренер-викладач, використовуються наступні документи:

1. Календарний план змагань та навчально-тренувальних зборів, затверджений засновником.
2. План комплектування на поточний рік, затверджений засновником.
3. Навчальні програми з видів спорту, затверджені Мінмолодьспортом.
4. Списки навчальних груп та відділень.
5. Індивідуальні плани підготовки учнів-спортсменів.
6. Розклад занять.
7. Заяви учнів-спортсменів на зарахування.
8. Особові картки учнів-спортсменів, особові картки тренерів-викладачів.
9. Тарифікаційний список тренерсько-викладацького складу.
10. Журнал обліку роботи тренерів-викладачів.
11. Медичні книжки тренерів-викладачів.
12. Книга обліку участі в змаганнях (протоколи змагань, виписки з протоколів).
13. Книга обліку присвоєння спортивних звань.
14. Протоколи засідань тренерської ради.
15. Журнал реєстрації інструктажів з техніки безпеки під час навчально-тренувальної роботи та змагань.

4. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ПОЗАШКІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

При організації роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності під час позашкільної діяльності тренер позашкільних навчальних закладів має керуватися відповідним Положенням.

Перед початком занять у кожному спортзалі тренер, має провести з вихованцями первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності. Цей інструктаж проводиться із здобувачами освіти, а також з батьками, які беруть участь у позанавчальних заходах.

Тренер:

1) забезпечує безпечний стан робочих місць, безпечну експлуатацію обладнання, приладів, інструментів, спортивного спорядження (інвентарю) тощо;

2) проводить інструктажі з охорони праці та інструктажі з безпеки життєдіяльності;

3) при настанні під час освітнього процесу нещасного випадку вживає заходів, передбачених Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу;

4) веде профілактичну роботу з охорони праці, безпеки життєдіяльності серед вихованців.

У разі виникнення пожежі дії тренера мають бути спрямовані на створення безпеки людей, в першу чергу дітей, їх евакуацію та рятування.

При виявленні пожежі або її ознак (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, різке підвищення температури в приміщенні тощо) тренер зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за телефоном до найближчого пожежно-рятувального підрозділу (при цьому слід чітко назвати місцезнаходження об'єкта, місце виникнення пожежі, а також свою посаду та прізвище);
- задіяти систему оповіщення людей про пожежу;

- розпочати самому і залучити інших осіб до евакуації людей з будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації;
- сповістити про пожежу керівника закладу та установи або особу, що його заміщує;
- організувати зустріч пожежно-рятувальних підрозділів, вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними в закладі та установі засобами пожежогасіння.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРА В ОБРАНІ ВІДИ СПОРТУ

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/3808-12#Text>
2. Закон України «Про антидопінгову діяльність у спорті». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2011-20#n241>
3. Закон України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/743-19#Text>
4. Закон України «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1752-19#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 р. № 2025 «Про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2025-98-%D0%BF#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 травня 2001 р. № 433 «Про затвердження переліку типів позашкільних навчальних закладів і Положення про позашкільний навчальний заклад». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/433-2001-%D0%BF#Text>

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2008 р. № 993 «Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2008-%D0%BF#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 07 вересня 2011 р. № 948 «Про затвердження Положення про центр олімпійської підготовки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/948-2011-%D0%BF#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1354 «Про затвердження Порядку надання закладу освіти статусу закладу спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1354-2011-%D0%BF#Text>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2013 р. № 689 «Про затвердження норм витрат на проведення спортивних заходів державного та міжнародного рівня». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/689-2013-%D0%BF#Text>
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 04 листопада 2020 р. № 1089 «Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>
12. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 23.09.2005 р. №2097 «Про впорядкування умов оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій галузі фізичної культури та спорту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1236-05#Text>
13. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 13.05.2009 р. № 1591 «Про затвердження переліку документів, які повинна мати дитячо-юнацька спортивна школа». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1591643-09#Text>
14. Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 08.10.2012 р. № 1243 «Про затвердження Правил пожежної безпеки для спортивних будинків та споруд». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1803-12#Text>

15. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 28.03.2013 № 1 «Про затвердження Державного соціального стандарту у сфері фізичної культури і спорту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0559-13#Text>
16. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 30.07.2013 р. № 37 «Про затвердження типових штатних нормативів дитячо-юнацьких спортивних шкіл». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1361-13#Text>
17. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 11.10.2013 р. № 582 «Про затвердження Положення про Єдину спортивну класифікацію України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1861-13#n14>
18. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 10.12.2013 р. № 1216 «Про затвердження Положення про надання категорій спортивним школам». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2201-13#Text>
19. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 18.12.2013 р. № 1276 «Про затвердження Порядку ведення Реєстру спортивних рекордів з визнаних в Україні видів спорту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0013-14#Text>
20. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 13.01.2014 р. № 45 «Про затвердження Порядку проведення атестації тренерів (тренерів-викладачів)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0180-14#Text>
21. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 27.01.2014 р. № 144 «Про затвердження Норм витрат нагородження переможців та призерів спортивних змагань державного рівня». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0246-14#Text>
22. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 10.06.2014 р. № 1851 «Про затвердження Порядку забезпечення закладів фізичної культури і спорту спортивним обладнанням, спортивним інвентарем та встановлення строків їх використання». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0699-14#Text>
23. Наказ Міністерства молоді та спорту України, Міністерства освіти і науки України від 07.07.2014 р. № 2213/798 «Про затвердження форм Свідоцтва про закінчення дитячо-юнацької спортивної школи та Особистої картки спортсмена». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0868-14#Text>

24. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 17.01.2015 р. № 67 «Про організацію навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0119-15#Text>
25. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 11.03.2015 р. № 639 «Про затвердження Реєстру визнаних видів спорту в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0639728-15#Text>
26. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 08.04.2015 р. № 994 «Про затвердження Порядку забезпечення вихованців, спортсменів, учнів (студентів) та тренерів (тренерів-викладачів, вчителів зі спорту) закладів фізичної культури і спорту спортивним одягом, спортивним спеціальним взуттям, спортивним інвентарем індивідуального користування та встановлення строків їх використання». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0464-15#Text>
27. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 17.07.2015 р. № 2581 «Про затвердження Положення про школу вищої спортивної майстерності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0936-15#n16>
28. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 21.08.2015 р. № 3027 «Про затвердження Положення про національні збірні команди з видів спорту, визнаних в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1078-15#Text>
29. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 30.11.2015 р. № 4416 «Про затвердження переліку документів, які повинна мати школа вищої спортивної майстерності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4416728-15#Text>
30. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 12.01.2016 р. № 58 «Про затвердження форми звітності № 8-ФК (річна) "Звіт школи вищої спортивної майстерності" та Інструкції щодо її заповнення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0329-16#Text>
31. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 15.06.2016 р. № 2392 «Про затвердження Положення про критерії пріоритетності олімпійських видів спорту в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0917-16#n15>

32. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 15.08.2016 р. № 974 «Про затвердження Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1229-16#Text>
33. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 28.10.2016 р. № 4080 «Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 "Спортивна діяльність"». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text>
34. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 26.12.2017 р. № 1669 «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>
35. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 09.07.2020 р. № 530 «Про затвердження Положення про рейтинг з олімпійських та неолімпійських видів спорту в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0785-20#Text>
36. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 23.10.2021 р. № 4055 «Про затвердження форм звітності №5-ФК (річна), №5-ФК (зведена) (річна) про діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл (спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву) та інструкцій щодо їх заповнення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1475-21#Text>
37. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 14.11.2024 р. № 7162 «Про затвердження форми звітності № 2-ФК (річна) «Звіт із фізичної культури і спорту» та Інструкції щодо її заповнення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1791-24#n39>
38. Державні будівельні норми України. Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди (ДБН В2.2-13-2003). URL: <https://document.vobu.ua/wp-content/uploads/DBN/62.1.-DBN-V.2.2-13-2003.-Sportivni-ta-fizkulturno-ozdor.pdf>
39. Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів. *Міністерство молоді та спорту України.* URL:

<https://mms.gov.ua/sport/yedinij-kalendarnij-plan-fizkulturno-ozdorovchih-ta-sportivnih-zahodiv>

40. Навчальні програми для закладів фізичної культури і спорту з видів спорту.

Олімпійські види спорту. *Міністерство молоді та спорту України*. URL:

<https://mms.gov.ua/sport/dityacho-yunackij-ta-rezervnij-sport/navchalni-programi-dlya-zakladiv-fizichnoyi-kulturi-i-sportu-z-vidiv-sportu/olimpijski-vidi-sportu>

41. Навчальні програми для закладів фізичної культури і спорту з видів спорту.

Неолімпійські види спорту. *Міністерство молоді та спорту України*. URL:

<https://mms.gov.ua/sport/dityacho-yunackij-ta-rezervnij-sport/navchalni-programi-dlya-zakladiv-fizichnoyi-kulturi-i-sportu-z-vidiv-sportu/neolimpijski-vidi-sportu>

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міщенко Р. Ф., Міщенко М. М. Практичник довідник з організації роботи тренера ДЮСШ. Київ, 2015. 48 с.
2. Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 "Спортивна діяльність" : Наказ Міністерства молоді та спорту України від 28.10.2016 № 4080. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text>
3. Про затвердження переліку документів, які повинна мати дитячо-юнацька спортивна школа : Наказ Мінсім'ямолодьспорту від 13.05.2009 № 1591. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1591643-09#Text>
4. Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 р. № 993. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2008-п#Text>
5. Про затвердження Положення про школу вищої спортивної майстерності : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2015 р. № 2581. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0936-15#Text>
6. Про організацію навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл : Наказ Міністерства молоді та спорту України від 17.01.2015 № 67. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0119-15#Text>
7. Професійний стандарт «Тренер з виду спорту». URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/824-trener_z_vidu_sportu.pdf
8. Освітньо-професійна програма «Тренерська діяльність в обраному виді спорту» за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт. URL: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/serednya_osvita_fizychna_kultura.pdf